

GOGA

Mirt Komel
Detektiv Dante

Iréni

*Na sredi pota našega življenja
sem gozdu črnem zašel v globine,
ker pot sem zgrešil pravega hotenja.
Kako povem naj, kaj sem bolečine
prestal v tej hosti, mračni in zakleti,
ko strah me je, če se ozrem v spomine.*

Dante Alighieri, *Commedia*, Pekel, 1. spev
(slovenski prevod: Andrej Capuder)

Posebna naloga

Danes zjutraj me je poklical na sestanek direktor goriške policijske uprave, da mi dodeli prav posebno preiskovalno nalogo. Če bi vedel, bi se bil bolje oblekel, tako pa sem odšel na sestanek v supergah in kavbojkah – toda *hvalalahu* vsaj v lični srajci, ki mi je vsaj malo reševala imidž. Itak pa sem vedel, da se ne rabim preveč sekirati glede tega, kako sem oblečen, kajti pozna se že sto let.

Drago Šuligoj je bil namreč tisti, ki me je potegnil s ceste in vpeljal v kriminalistično preiskovalno delo. Razlika med prometno in kriminalistiko v marsikaterem oziru ni tako zelo velika, kot bi se morda zdelo na prvi pogled, kajti kljub temu, da ni še nihče posnel filma o prometnem policistu (ker si pod tem vsi predstavljajo policaja z liziko v roki, ki ustavlja avtomobile, da bi lahko šolarji prečkali cesto), se po številu smrti, s katerimi ima opravka prometna, zlahka kosa s kriminalistiko. Priznati pa moram, da mi je potem, ko sem se dodobra vpeljal v prometno, spoznal vse uradne postopke in osvojil vse neuradne prijeme, postala reč precej dolgočasna. V natanko pravem trenutku svoje kariere pa sem torej spoznal natanko pravega policista.

Še zdaj se spomnim primera, ki naju je povezal: prometna nesreča, za katero se je izkazalo, da ni bila niti prometna niti nesreča: Soška dolina sredi noči, voznik izgubi nadzor nad svojim športnim avtom, na ovinku trči naravnost v skalnato steno ob cesti, umre na licu mesta; s kolegom prispeva na kraj nesreče skupaj z rešilci in gasilci, vse zaman, človeka potegnejo mrtvega iz vozila; stvar je na videz jasna, pravzaprav že skoraj rutina, žal, kajti ta cesta vsako leto terja veliko smrtnih žrtev; edina čudna reč je bila, da je bil neprivezan, kar samo po sebi niti ne bi bilo tako čudno – pač, nekateri ne razumejo, zakaj se varnostnemu pasu reče »varnostni« – če ne bi bila sovoznikova vrata odprta; moj kolega je rekel, »'lej, pač odprlo jih je, ko je pr'bil, kaj 'češ«, meni pa se je stvar zdela sumljiva zaradi manjšega madeža krvi na sovoznikovi strani, ki se nekako ni skladal s temnordečo abstraktno slikarijo na voznikovi; moj kolega je hotel vse skupaj na hitro odpraviti, mene pa je reč tako matrala, da sem na koncu poklical naše kriminaliste, ki so reč preverili; izkazalo se je, da sem imel prav, saj je šlo za različni krvni skupini in potemtakem za dve različni osebi, tj. voznika in sovoznika, oziroma, kot so hitro pogruntali po pogovorih s svojci ponesrečenca, sovoznico, katere prstni odtisi so bili tudi na volanu; v trenutku, ko so jo dobili v interogacijsko sobo, se je zlomila in vse priznala, od tega, da je prišlo do »nesreče« zaradi nekega nesmiselnega nesporazuma z njenim ljubimcem, kako mu je zaradi tega sredi vožnje v afektu odvezala varnostni pas in hkrati prijela za volan, ki ga je zaobrnila proti steni, pa vse do tega, kako je kljub varnostnemu pasu udarila z glavo ob armaturko in še

malce krvaveča pobegnila s kraja nesreče, kajti lokacija res ni bila daleč od bližnjega kraja, kjer je bila doma, tako da se je zlahka izmuznila vsemu direndaju; na koncu dolge sodne zgodbe je bila obsojena za nenaklepni uboj.

Kriminalist, ki je vodil preiskavo, je bil prav Drago, ki smo mu pravili tudi »Zmaj«, me je kmalu po tem pripeljal na kriminalistiko, saj se mu je zdelo, da gledam na stvari tako, kot mora gledati dober preiskovalec na delu, kjer nikoli ne smeš nasesti videzu tega, kar se ti kaže, pač pa moraš spregledati stvari takšne, kakršne so v resnici. Dobro sva se razumela, zato sva tudi odlično sodelovala in skupaj razrešila še marsikateri primer, od manj do bolj zakompliciranih, dokler nisva naletela na enega tako zelo zajebanega, da ga je zjebalo. Umaknil se je s terenskega dela in se zaprl v pisarno, kjer se je dolgo časa ukvarjal z dolgočasno birokracijo, vmes pa začel hoditi na razno razne sestanke in srečanja, tako da se je zapletel v politiko, nato pa napredoval do položaja direktorja. Vsaj kolikor sem spremljal njegovo delo, je direktorska funkcija – v nasprotju s tem, kar si misli večina policistov – vsekakor najbolj zajebana pozicija v policiji, ker te jebejo v glavo tako tisti zgoraj, ki nimajo pojma o policijskem delu, kot tisti spodaj, ki se na vse boljše spoznajo kot ti. Jaz sem ostal v kriminalistiki, ker se me celotna zadeva še zdaleč ni tako zelo dotaknila kot njega: »Jebiga, pač enega primera nismo rešili,« sem mu ponavljal, on pa se je še kar sekiral in večkrat ponovil: »tega nikakor ne morem pozabiti«. Vsako leto, ki mine, in za vsak malo bolj zakompliciran primer, na katerega naletim, se zaradi tega po tihem bojim, da bo potrdil njegovim preroškimi besedam: »Zdaj

se smeješ, ko vidiš, kako me je zjebal en klinčev primer, ampak videl boš, ko boš naletel na svoj »črni gral«.« Zbojim se, potem pa v naslednjem trenutku vedno znova zamahnem z roko, češ, »mene kaj takega ne bo nikoli doletelo«, kajti poleg tega, da meni kot muslimanu gral ne pove nič (pa če je črn ali bel), je glavna razlika med mano in njim (in veliko večino kolegov kriminalistov, ki delajo svoje delo, čakajoč na penzijo) pač ta, da meni ne bi nobeno drugo delo tako sedlo kot prav kriminalistika. In od vseh zločinov, s katerimi ima naš oddelek opravka – od poslovnih goljufij do organiziranega kriminala –, ga ni čez dober umor. Zaprite me v pisarno s polami dolgočasnih dokumentov in bom umrl od dolgčasa, svoje delo pa bom opravil podpovprečno – ampak servirajte mi umor na mizo in videli boste, kako bom oživel in naredil vse, da zločin razrešim in zločinca z roko pravice privedem pred zakon. Natanko zaradi te moje vneme so se mi potem tako obrnila leta najprej na kriminalistiki policijske postaje Nova Gorica, nato pa sem prav kmalu napredoval do oddelka za kriminalistiko, ki spada pod policijsko upravo, in onkraj česar ni več ničesar, kar bi si človek, kot sem sam, sploh lahko želel od službe.

Ves ta čas sem z Dragotom ohranjal prijateljske stike, tako da se sestanek ni odvil v tako formalnem tonu, kot bi se sicer: ne povabi me, naj sedem nasproti njega na stol, kakor bi povabil kogar koli drugega, pač pa se usedeva na dva udobna fotelja ob steni, s prozorno stekleno mizico med nama, ki jo je krasil prav tako prozoren pepelnik. Nad mizico med nama neka slika z motivom grozdja, v kotu za njegovim hrbtom slovenska, evropska

in policijska zastava, takoj ob njih predalčnik, nato pa velika zastekljena omara s knjigami, pokali, priznanji. Skozi okno, ki je zastekljevalo celotno steno čisto na drugi strani prostora, je bilo v daljavi videti Goriška brda, kjer ima svojo zidanico, v kateri preživlja cele vikende v družbi svojih sovaščanov, ki nimajo nobene veze z njegovim delom (vsi policisti to počnemo, namreč, da se izven službenega časa, kolikor nam ga pač preostane, družimo, če se le da, z nepolicisti).

Dolgo me ni bilo k njemu, tako da nehote opazim, kako ga je zob časa v kombinaciji z direktorsko funkcijo najedel in postaral, saj je sedaj imel že več sivih kot kostanjevih las na glavi in dlak na rokah, pa tudi čelo se mu je zgubalo od vseh skrbi in pizdarij. Vpraša me, če bom kavo ali sok ali kaj drugega, pa mu odvrnem, da nič, tako da mi iz svoje lične srebrne cigaretnice ponudi marliča, za katerega je točno vedel, da ga bom vzal, če drugega ne zato, da se bom potem lahko bahal pred kolegi, kako sva skupaj z direktorjem kadila v njegovi pisarni (pameten človek, takoj me je spregledal, kar pa me ni oviralo pri tem, da se potem res ne bi bahal pred zavistnimi kolegi).

Vtem ko kadiva njegove marlboro, me pogleda s svojimi svetloplavimi očmi – prvič iz oči v oči, odkar sem vstopil, saj se je sicer njegov pogled nenehno izmikal mojemu – da mi pove, kaj je na stvari: »Hari, poslušaj, dober policist si, ampak nisi tukaj zaradi tega, pač pa zato, ker potrebujem nekoga, ki mu lahko zaupam posebno nalogo, prav posebno nalogo zate, ki je ne bi zaupal nikomur drugemu.« Pizda materina, nekaj tajnega mi hoče zaupati, takoj pomislim, ampak tisto, kar slišim zatem,

je preseglo vse, kar je moja domišljija napletla v tistih nekaj sekundah premora, ki jih naredi, preden nadaljuje: »Poznaš Tlomma?«

Poznam Erika Tlomma iz našega oddelka za kriminalistiko, kolikor ga lahko sploh kdo pozna, kajti tip je čudak, ki malo govori in se ne druží z nikomer tukaj. Enkrat, čisto na začetku je moralo biti, ko me je Drago pripeljal na oddelek, sem ga poskusil zvabiti na pivo s kolegi, ki so mi že vnaprej rekli, naj »pustim stat' k nima smisla«, jaz pa se vseeno odpravim k njemu v pisarno z vabilom na pijačo in z največjim nasmeškom na ustih – on pa mi mrtvo hladno odvrne, ne da bi me pogledal, ves zatopljen v neko knjigo: »Ne, hvala.« Pička mu naduvana! Čeprav je kljub temu treba vendar priznati, da je Tlomm tudi legenda, kajti za njega se govori, da vse pospravi in da ni do sedaj za seboj pustil niti enega primera nerazrešenega (očitno še ni srečal svojega »črnega grala«, kot bi rekel Drago): »Vem, kdo je: tip je bojda čudak, ampak dober kriminalist,« skopo odvrnem in zadržim misli zase, ker pač ne vem, kam pes taco moli.

»Dobro, kajti dodeljen si za partnerja Tlommu. Rad bi, da mi popišesh vse, kar počne, od njegove preiskovalne metode pa do na videz še tako nepomembnih detajlov njegove delovne rutine. In, kar je še najbolj občutljivo, tudi njegovo zasebno življenje me zanima.«

»Ne razumem,« odvrnem kot en idiot, ko mi hkrati pade tleči pepel na kavbojke (če bi to bile hlače, bi že zagorele: moja baka mi je vedno govorila, da imam več sreče kot pameti): »Kaj naj se igram Watsona, ki opisuje Sherlocka, hkrati pa še jebenega Cankarja – se

opravičujem – ki naj popiše vsako skodelico kave, ki jo gospod detektiv Tlomm popije?« Doyle sem (za razliko od Cankarja) dejansko bral še kot otrok, ki je hotel postati največji detektiv na svetu – nisem pa si predstavljal, da bom moral odigrati spremljajočo vlogo stranskega lika (verjetno sem zato svojemu vprašanju dal nekoliko bolj pasivno-agresiven ton, kot sem nameraval).

»Natanko tako. Vse me zanima. Od bedarij, kot je število in vrsta kav, ki jih popije, do imen ljudi, s katerimi se sreča, pa vse tja do pomembnejših zadev. Začenši z njegovo preiskovalno metodo: nekaj novega uvaja mimo vseh protokolov, o čemer sem slišal samo govornice, ko pa sem ga poklical na sestanek, da bi zvedel kaj več, je vse zanikal, oziroma, bolje rečeno, izmikal se je, govoril je na način, da mi ne bi nič povedal – obenem pa se tudi ne zlagal. Pazi se ga, vede se kot duhovnik, premeten pa je kot sto vragov.«

Nikoli, še v osnovni šoli ne, nisem bil špeckahla, zdaj pa me prosi – no, ne prosi me, saj je vendarle moj šef – *zabteva*, naj vohunim za kolegom policistom! Ampak tako nikakor ne gre, da špecaš sodelavca šefu, še zlasti pa ne, če delaš na policiji: če bi se izvedelo, bi se ne samo nihče ne hotel več družiti z mano, kar bi pomenilo ne samo konec zabave, ampak še veliko, veliko huje – to, da nihče več ne bi hotel delati z mano; v najboljšem primeru bi pristal, tako kot Tlomm, sam v neki pisarni, ali pa v najslabšem za dežurnim okencem v neki odročni policijski postaji bogu iza nogu. Protestno se poskušam izviti iz te situacije: »Zakaj ravno jaz, ko pa imate za takšne reči na voljo celo armado ljudi, ki nimajo kaj delat?« – z direktorjem sva

si dovolj dobra, da se namuzne in presliši takšne moje pripombe, ki si jih navaden policist ne bi privoščil z njim – »Oddelek za notranjo kontrolo na primer? Ali pa oddelek za tajne preiskave, če smo že pri tem?«

»Tlomm je čudak, ni pa bedak, tako da bi verjetno vedel ali sčasoma zagotovo zvedel, da je pod nadzorom. Medtem ko lastnega kolega ne bi nikoli posumil – še zlasti, če ne bi nihče vedel za to razen naju.« Očitno ima resno namero, to mi je jasno, saj mi ni ukazoval, kakor sem sprva domneval, pač pa me je dejansko prosil: »Vem, da sprašujem za veliko uslugo, ki mora in tudi bo ostala med nama. Ampak nekaj čudnega se dogaja, nekaj zelo čudnega, kar lahko udari po ugledu policije.« ... Premor, omahuje, nato pa doda: »In tudi po meni.«

Očitno mu gre za nohte, da je igral na osebno karto. Nekaj ni v redu, nečesa mi noče povedati, pa bi moral, če želi, da opravi ta umazani posel zanj. Tlomm je čuden, ok, ampak, da bi šel direktor zaradi tega tako daleč? Draga poznam kot poštenega človeka, tako da če vztraja pri tem, mora biti stvar tako zelo pomembna, da je pripravljen tvegati karto, na kateri je narisana moj obraz.

»Okej,« rečem, ko živčno in v časovni stiski pretehtam stvari in ugasnem že drugi čik. »Okej,« ponovim, »igral bom tvojo igro.« Itak mu dolgujem veliko, največ – praktično vso svojo kriminalistično kariero. Pa da vidimo, kam me bo ta ruleta zavrtila.

Partnerja proti zločinu

Zaradi posebne naloge, ki sem jo sprejel, se mi je nekaj izjemno težkega usedlo na dušo, ko sem zapustil direktorjevo pisarno – kot da bi hodil s kamni v žepih, ali nekaj podobnega – hkrati pa nekaj tako sveže poživljajočega, česar nisem že dolgo izkusil, verjetno vse od tedaj, ko sem prestopil na kriminalistiko.

Res je sicer, da je ni bolj adrenalinske reči, kot je razreševanje umora, kajti v nasprotju s tem, kar si misli preprosta večina, zagrešitev umora ni tisto najvišje, pač pa je to lov na morilca: če so oni na vrhu prehranjevalne verige in kričijo v nebo z najvišjih krošenj naravnega cesarstva, potem smo mi angeli pravice, ki stopamo iz nebes, da bi jih kaznovali, tisti tapravi alfa lovci, ki dihajo za ovrtnik vsem tistim, ki si to samo mislijo, da so, ker ubijajo nedolžne. Največji lovec pač ni tisti, ki lovi nemočne žrtve, pač pa tisti, ki lovi same lovce. In največji izmed njih tisti, ki lovi same lovce na lovce – tako da sem to potemtakem jaz, ki moram sedaj vohuniti za svojim novim partnerjem, ki velja za najboljšega.

Vse to sem premleval v samozadovoljstvu nad samim seboj, vtem ko sem v skupnih prostorih čakal na tunin

sendvič, ki mi ga je sploščenega serviral avtomat, ko je nanj naložil še multivitaminski sok (jebiga, poletje je, pa je jedilnica zaprta). Z malico v roki in z mislimi o tem, s čimer se bom nažrl zvečer, ko pridem domov, prisedem k skupinici policistov za mizo, kjer sedi tudi nekaj mojih bivših sodelavcev iz prometne (še vedno me spustijo zraven, nikakor pa ne več blizu). Običajno se s pomočjo svoje zgovornosti hitro vklopim – enako poprej, ko sem bil še z njimi, kot sedaj, ko sem kriminalist, poleg tega pa sem se zelo potrudil, da ne bi izgubil stika z njimi. Še zlasti pa, da ne bi razvil tiste vzvišenosti, ki smo jo še nedavno skupaj obrekovali, ko je prišel kakšen inšpektor mimo, ki se je pretvarjal, da nas ne vidi, tako da je kdo od prisotnih pol po tihem pol naglas pripomnil nekaj tako stupidnega kot: »pazi na glavo, da ne pribiješ v luč«, kar je bil zgolj eden v arzenalu nešteti štosov na tisti »višji« v nazivu »kriminalistični inšpektor«.

»Glej ga, Hari!« reče Mavrič, ki je bil še posebej ploden tvorec takšnih jalovih štosov, in tudi tokrat se ni izneveril svojemu poslanstvu, saj se razveseli, da sem prišel zgolj zato, da lahko postreže z najnovejšim vicem, kar jih je bil slišal na naš račun: »Fantje, poslušajte tega! V čem je razlika med inšpektorjem in višjim kriminalističnim inšpektorjem? Višji kriminalistični inšpektor se mora skloniti, ko vstopi skozi vrata.« (Ha. Ja, vem.) Takoj po tej dobrodošlici, ko sem pač plačal vstopnico za v krog, ki sem ga zapustil zavoljo napredovanja, se je pozornost preusmerila stran od mene k bolj vsakdanjim rečem, tako da sem lahko končno v miru pomalcal. Vsakič, kot rečeno, sem se znal vklopiti, toda tokrat se nenadoma počutim

tako oddaljenega in odtujenega od vsega klepeta o vsem in ničemer, da me niso pritegnili niti trači o naši novi tajnici, ki da bojda vozi vespo in ima strašne joške, kaj šele o novi aplikaciji, ki ti pove, koliko si dnevno prehodil ali pretekel korakov in koliko bi še moral. Pač, pojem skupaj z njimi, nato pa vstanem in vržem še par kovancev v drugi avtomat, da mi postreže s kozarčkom v črno obarvane vode, ki hoče biti kava (mislim, koliko daleč pa smo od Italije?!). S plastično žličko pomešam kavo in se zabavam ob zvoku plastike na plastiko, namesto tega, da bi se prisedel, pa stopim ven na notranje dvorišče, da pokadim enega v samoti in stvari dodobra premislim.

Prižgem z razgledom na nek razmontiran avtomobil v delavnici, ki izgleda tako, kot da so mu odstranili čisto vse, od volana in sedežev do avtoradia in jebenega pepelnika. Nekaj žalostnega je bilo na tej stari merči, od katere je ostalo samo ogrodje, prav tako kot če bi človeku kos za kosom odstranjevali meso, mišice in organe ter bi na koncu ostal zgolj okostnjak – s to razliko, da človeka ne moreš spet sestavit nazaj v eno (če nisi ravno jebeni doktor Frankenstein). Dim mojega čika vijuga navzgor in se razblinja v zraku prav tako kot moje misli: »Pička mu materna šefovska! V kakšno godljo me je spravil, da ne morem odločno reči ne 'ja' ne 'ne'.« Priznati sem si moral, da me vsa stvar enako privlači kot tudi odbija, tako da se naposled lahko samo nasmejem nad lastnimi pregibi in njegovo premetenostjo, saj me res dobro pozna, da me je tako obrnil. Ampak nič ne de, dokler imam čisto vest sam pred seboj in pred Alahom, se bom šel to, če pa bo prišlo do meje, kjer bo stvar postala umazana, mu bom pač povedal, da se tega ne grem več. S

temi opogumljajočimi mislimi v glavi odločno ugasnem svojo camel na spodnjem podboju okenske police, na kateri slonim, nato pa se vrnem nazaj noter.

»Nič, je, kar je,« si mislim, in najbolje je, da kar stopim do kolega Tlomma in mu povem, da naju je direktor določil za partnerja. Z dvigalom se povzpnem nazaj v naš štuk, nato pa koračim po dolgem, predolgem hodniku, v katerem se mi tudi za čas zazdi, kot da je začel teči vse počasneje. V prstih sem čutil srce, kako mi razbija od razburjenja, saj se mi je zdelo, kot da grem na revol-verski dvoboj, v katerem so možgani pištola in besede municija – s tem da niti eno niti drugo ni nekaj, s čimer bi se sam ravno ponašal, saj sem bil bolj človek dejanj kot besed, medtem ko je moj nasprotnik nekdo, ki je ravno nasprotno v naših krogih veljal za mojstra misli in jezika. Z nerazumljivo potnimi rokami potrkam na vrata (zakaj sem tako živčen?), na katerih je pribit plastičen okvir, v katerega je vstavljen kovinska tablica z vgraviranim imenom »Erik Tlomm«.

Nobenega odgovora, tako da se skoraj oddahnem, češ, »saj mi tega ni treba«, kot da bi bil šolar, ki je prišel na test, pa je našel zaprto učilnico, v kateri ni ne učitelja ne kontrolke. Smešna, še bolj otročja misel mi je ob tem padla na pamet, namreč, da bi se dejansko obrnil, vrnil k direktorju in mu rekel: »Ni ga notri v pisarni, nič ne bo.« Potem pa vendar odraslo ponovno potrkam in počakam, dokler ne sklenem, da me bodisi ignorira bodisi ga ni notri.

Opogumim se in s še vedno potnimi dlanmi pritisnem na kljuko vrat pisarne, v kateri sicer ne najdem nikogar, naletim pa na kup zanimivih stvari, ki jih ob svojem

prvem ponesrečenem obisku nisem utegnil zapaziti ali pa jih poprej sploh še ni bilo tukaj: na steni čisto nasproti vrat visi slika z olji naslikanega kraja, pod katerim teče smaragdno zelena reka; pod njo v karirasto blago oblečen staromodni stol za prepolno pisalno mizo; ob steni na desni dolga, stara omara, ki je zagotovo prišla iz prejšnjega stoletja, saj predalčniki z zarjavelimi kovinskimi ročaji zasedajo spodnjo, zastekljene police s knjigami pa zgornjo polovico; sosednja miza, ki je postavljena pod oknom brez stola, pa prekipeva od dokumentov, kartotek, fasciklov, fotografij, izrezkov, za katere se zdi, da bodo zdaj zdaj padli čez rob, preplavili linolejna tla, podrli okna in vrata in se razlili iz pisarne na plano.

»Tlomm, ti preklet čudak,« si mislim, ko stopim k njegovi pisalni mizi in pogledam, kaj vse je na njej poleg starega monitorja iz devetdesetih in tipkovnice z debelimi tipkami. Preplavljajo jo namreč dokumenti, časopisi, predvsem pa knjige z nekimi čudnimi naslovi, ki bi lahko ali pa tudi ne imeli zveze s kriminalističnim preiskovalnim delom: *Predavanja iz splošne lingvistike*, *Problemi splošne lingvistike*, *Lingvistični in drugi spisi*, *Štirje temeljni koncepti psihoanalize*, *Glas in fenomen*, *Jasno delo*, *Haptolingvistika*, nad katerimi blede sveti čisto navadna namizna svetilka, ki štrli iz srede papirnatih kupov, na katere so položene različne uteži – od dejanske uteži, ki jo je ukradel na tržnici ali kaj, pa tja do nekakšnega kipca z vsaj meni neznanu podobo.

Na sredi vse te zmešnjave je odprta usnjena beležka z nekaj zapiski v izjemno lepi, skoraj že ženski pisavi, ki se ji približam tako, da se nagnem čez papirje, da bi poskušal s

sicer napačne strani mize prebrati, kaj piše, ko nenadoma zaslišim glas za seboj: »Kaj zanimivega?« Zalotil me je z roko v škatli za piškote, kot se temu reče, toda ko se obrnem in se najina pogleda dotakneta, na njegovem obrazu ne prepoznam niti jeze niti vznejevoljenosti. Resnici na ljubo moram priznati, da na njegovem obrazu pravzaprav ne uspem razbrati sploh ničesar, kljub temu da se sicer ponašam s tem, da znam izvrstno prebirati ljudi, tako da me to še bolj zmede. Kot da nisem bil zmeden že zaradi tega, ker sem se pustil tako amatersko presenetiti med vohljanjem po njegovi pisarni.

»Verjetno gledaš, kam se boš dal.«

»Nekako tako, ja ...« v zadregi odgovorim ne da bi poprej pomislil, kako neki ve, tako da takoj zatem dodam še vprašanje: »A si bil pri direktorju?«

»Ne, jaz ne – na pico sem šel, ker menza ne dela – pač pa si očitno ti bil pri direktorju, ki mi te je dodelil za partnerja.«

Še vedno nisem razumel in to ne samo zaradi njegovega čudnega načina izražanja: »A te je poklical in ti sporočil?«

»Če je klical, me ni našel, ker me ni bilo v pisarni, tako da mi je verjetno v tem času že pisal mail ali pa mi ga vsak hip bo,« odvrne in počasi stopi do mize. In res, v tistem trenutku zazvoni na njegovem računalniku s tistim zvokom, naznanjajočim prispelo pošto, ki mi jo naglas prebere: »Tlomm, pozdravljen! V vednost dajem v Cc vodjo kriminalistike Milića, ki je o vsem sicer že obveščen z moje strani. Sporočam, da sem ti dodelil novega partnerja: Haris Izmail. Dober policist je, veliko let sva

dobro sodelovala skupaj, o čemer pa se boš lahko tudi sam prepričal. Pričakujem, da ga lahko brez težav sprejmeš v svojo pisarno, sicer pa upam, da bosta uspešno sodelovala, predvsem pa s svojim profesionalnim ravnanjem ohranila dobro ime in ugled policije. Lep pozdrav, Dragan Šuligoj, direktor PU Nova Gorica.«

Vprašam ga, kako je vedel, da me je Zmaj dodelil za partnerja, če pa maila še ni niti prebral niti ni govoril z njim po telefonu. On pa, a veste, kaj mi je odgovoril? Dejal je: »Če bi se malce potrudil, bi se lahko vživel v mojo pozicijo in pogledal stvari iz tega zornega kota, iz katerega so stvari očitno bolj jasne, kot se kažejo tebi.« Verjetno je opazil moj zaprepaden obraz, ki je izražal to, da nikakor nisem bil zadovoljen z njegovim odgovorom, tako da je blagovolil razložiti cel niz (sicer pravih) premislekov, ki so ga pripeljali do (skoraj točnega) sklepa: »Glej, saj je stvar v resnici preprosta: že eno leto delam sam, pri čemer sem pri svojem delu očitno dovolj uspešen, da me pustijo pri miru, obenem pa jim gre v nos, da ne vedo do potankosti, kaj počnem. Čakal sem na dan, ko mi bodo proti moji volji dodelili nekoga, in ko si se pojavil v moji pisarni, v katero nasploh nihče ne zahaja, sem vedel, da je napočil ta dan. Jasno je, da nisi sam zaprosil za pre-mestitev, ker, kolikor vem, nihče noče delati z menoj nič bolj, kot bi si sam želel delati s komer koli, tako da je ukaz prišel od zgoraj, koliko od zgoraj, pa nisem vedel, dokler nisi sam omenil direktorja.«

Saj sem slišal govorice in nekako sem si ustvaril vtis, kakšen je Erik Tlomm, ampak sedaj, ko sem ga poslušal, se mi je vse samo še bolj potrdilo, saj mi je dal jasno vedeti,

da me noče tukaj (tudi jaz sem tukaj »proti svoji volji«, če smo že pri tem), hkrati ko mi je hotel dokazati svoje superpametne spretnosti (do katerih sem dobil, to pa že moram priznati, samo še večji rešpekt), za nameček pa še ta njegov nadut prezir do vodstva, avtoritete, hierarhije (pizda mu materna: a smo policija ali nismo?).

»Edino, kar me bega, je ta njegov čuden mail,« je dejal iz svojega vrtljivega stola, ko sem sam stopil k tisti drugi pisalni mizi pod oknom, da bi mu dal vedeti, da se ne morem preseliti v pisarno k prepolni mizi, ki niti stola nima, in kar je on gladko zignoriral in nadaljeval (očitno zato, da bi me sprovciral, al kaj?): »Stavek 'sporočam, da sem ti dodelil novega partnerja' je dokaj enostaven za razčleniti, pač, sklicuje se na hierarhijo in mi ne daje nobene izbire glede tega. Toda že naslednji, 'dober policist je, veliko let sva dobro sodelovala skupaj', je nekoliko sumljiv, kolikor izraža negotovost do tvojih sposobnosti kljub na videz dobremu priporočilu, saj bi pričakoval, da bo uporabil kakšen superlativ, pa ga ni. Rekel je zgolj 'dobro sodelovala', za nameček pa še dodal nekoliko redundantni 'skupaj', kar je sicer razvidno že iz rabe dvojine in samega glagola 'sodelovati', kar v kombinaciji s tistim 'pa' v nadaljevanju stavka 'o čemer pa se boš lahko tudi sam prepričal' deluje še bolj neprepričljivo. V zadnjem stavku je tisti 'pričakujem, da ga lahko brez težav sprejmeš v svojo pisarno' nekoliko v neskladju s formo odredbe iz prvega stavka, ampak naj bo. Gre pa nadaljevanje zopet v nenavadno smer rekanja, saj pravi 'sicer pa upam, da bosta uspešno sodelovala', s čimer izraža negotovost glede najinega sodelovanja, kolikor pač pravi 'upam' in ne 'vem'

ali 'verjamem', kar še dodatno potrjuje sklepni stavek pred podpisom, 'predvsem pa s svojim profesionalnim ravnanjem ohranjala dobro ime in ugled policije', ki ni nič drugega kot navadna puhlica.«

Čisto me je zmedel, saj nisem zmozel slediti, kam meri z vsem tem sekljanjem stavkov nekega povsem preprostega sporočila, zvedel pa sem, da moram prekleto paziti, kaj in kako govorim, da se ne bi kakor koli izdal. In v tistem trenutku se mi je zdelo še najmanj sumljivo, če pač zahtevam svojo mizo, sicer bi me on bržkone pustil kar stati tam ob oknu, kakor da sem navadna luč, ki je tam zgolj zato, da mu sveti: »Ej, nimam pojma, o čem govoriš, tako da mi daj raje povej, kako je s to mizo – a misliš, da bi jo lahko tekom dneva spraznil, da si prinesem svoj stol in robo?«

»Aja, tukaj boš?« se je naredil neumnega ali pa v svojem supersekljanju maila res ni zmozel razbrati najbolj preproste stvari, ki mu jo je direktor sporočal, namreč, da je dobil partnerja ne samo za na teren, pač pa tudi v pisarno: »Ja, itak, saj sva sedaj partnerja, kajne?«

Tlomm je res čudak! Vedel sem za vse štorije in govorice, videval sem ga na hodnikih in sestankih kriminalistov, ampak nič – ne govorice, ki seveda vedno pretiravajo, ne uradni sestanki, kjer se je sicer obnašal povsem normalno – ne odtehtajo izkušnje žive osebe, s katero prebijaš ure in ure v isti pisarni, kjer sem se o vsem lahko prepričal na lastne oči in ušesa.

Po nerodnem prvem stiku, s katerim mi je dal vedeti, da raje »dela sam«, je vendarle spraznil tisto tadrugo mizo pod oknom v svoji pisarni, tako da sem si lahko pripeljal

svoje reči iz pisarne, ki sem si jo poprej delil z Doljakovo. Dagmar, mojo bivšo partnerko na oddelku, sem jaz vpeljal v delo, ko je bila še novinka, sedaj pa je sama dobila novinca za vpeljat, nekega Lavriča, ki je čakal na svoje mesto in s tole rošado dobil mojo mizo. Drago je očitno spremljal oddelek od blizu, da je v ravno pravem trenutku posegel v naše kadrovske zadeve, kar verjetno pomeni, da sta bila z Milićem, šefom našega oddelka, dogovorjena za takšen aranžma. Vprašanje pa je, koliko ve – in ali *sploh* ve – za tole mojo »tajno nalogo«, ki mi jo je dodelil direktor.

No, skratka, še isti dan sem pospravil reči iz svoje prejšnje mize. Nekoliko razočarano ugotovim, da vsega skupaj ni bilo več kot za laptop s polnilcem, mapo dokumentov (diploma iz akademije, certifikati usposabljanja, delovne pogodbe), dva fascikla papirologije (povečini poročila prejšnjih primerov), in škatlo čevljev (pisala, sponke, skodelica, USB-ključek, lateksne rokavice, tablica z imenom in podobna pisarniška šara). Vse skupaj položim kar na svoj vrtljivi stol, s katerim sem se zapeljal skozi vrata rekoč: »Dagmar, mej se, lepo je bilo delat s tabo, dobro streniraj novega mladiča, sedaj si moraš sama čuvat hrbet, ker jaz odhajam, dolžnost kliče.« – »Hari, hvala za vse, res, za tamalega pa nič ne skrbi, imam že pripravljen in bič in priboljške. In ti se tudi čuvaj zdaj, ko odhajaš v cono somraka.« – »Ej, če me v naslednjih dneh ne vidiš, pokliči policijo, naj preiščejo Tlommovo pisarno.«

Takoj sem vedel, da jo bom zelo pogrešal, še zlasti zato, ker bom namesto izjemne partnerke, s katero se super razumeva in si krijeva hrbet in ki ima za nameček še odličен smisel za humor, dobil ... no, Erika Tlomma, ki ne velja

ravno za najbolj duhovitega, družabnega ali timskega sodelavca na oddelku. Ves čas, ko potiskam vrtljivi stol s svojimi rečmi, kot da bi bil nakupovalni voziček, po hodniku, se počutim nekako nemirno, nemir pa se spremeni v žalost takoj v trenutku, ko prispem na cilj in na vratih moje nove pisarne vstavim tablico s svojim imenom na prazno mesto, preberem in si uzavestim, da sem namesto pričakovanega napredovanja v naziv »višji«, ker sem že nekaj časa vodil primere, za nameček pa še vpeljeval pripravnico, dobil nadrejenega:

Erik Tlomm, višji kriminalistični inšpektor

Haris Izmail, kriminalistični inšpektor

Vstopil sem v pisarno, moj novi partner me tokrat niti pogledal ni, tako da sem se v vsaj zame neznosni tišini, ki je poprej nisem nikoli doživel, umestil za svojo mizo in pač začel delati na svojem novem delovnem mestu. V takšnem čudnem vzdušju so minili dnevi, ko sem hodil v sedaj »najino« pisarno, v kateri se nikakor nisem počutil domačega, še zlasti zaradi drobnih, nepomembnih čudaštev mojega novega partnerja: kdaj je kar izginil, pa ga ni bilo ure in ure, potem pa, ko se je vrnil in sem ga vprašal, kje da je bil, je samo odvrnil: »Zunaj.« Kdaj je dobil kakšen klic po mobitelu, da se je po tihem, neslišno pogovarjal v nekakšnih »šifrah«, ki jih nikakor nisem uspel dešifrirati; včasih pa se mi je zdelo, da govori sam s sabo, ko zamišljen stoji v kakšnem kotu pisarne s kavo v roki.

Hkrati pa sem se moral po svojih najboljših močeh pretvarjati, da je vse v najlepšem redu in paziti, da ne bi s čim izdal posebne naloge, ki mi je bila dodeljena, tako da,

če sem povsem iskren, moram priznati, da sem komaj čakal, da gremo v akcijo, kajti vse to premlevanje in igranje mačke z mišjo – pri čemer v takšni špijonski igri, kakršno sem se sedaj igral, nikoli ne veš, a si maček ali miš – me je ne samo zelo izčrpavalo, ampak tudi neskončno živciralo.

Na mojo srečo se je že po nekaj tednih pojavila rešitev.

Za zaprtimi vrati

Prvi resen primer, ki sva ga skupaj s Tlomom dobila v roke, je bil vzet naravnost iz kakšne stare revije detektivskih ugank, ki sem jih bral, ko sem bil še mlad: dvojni umor v zaklenjenem stanovanju brez nobenih znakov vloma, v petem nadstropju bloka brez nobenih požarnih stopnic, ali kakršnega koli drugega podobnega vhoda na kraj zločina.

Zazvoni telefon, on niti ne trzne, temveč počaka, da dvignem (ma kaj sem zdaj postal njegova tajnica); številka je OKC (operativno komunikacijski center); na drugi strani slušalke pa »tanova« (hm, glas je slišati res seksi), ki naju obvesti, da so policisti zavarovali prizorišče in nas poklicali na pomoč (protokol pač: če navadni policisti najdejo truplo, smo na vrsti mi); da nama naslov, nadstropje in številko stanovanja kraja zločina, do katerega se odpraviva kar peš, saj se nahaja tako rekoč čez cesto na Gradnikovih brigadah.

Majsko sonce sveti kot za stavo, tako da si nadenem svoje topganke, pri čemer mi je že po nekaj korakih žal, da nisva vzela dežurne škode in se zapeljala v klimatiziranem avtomobilu, namesto da čakava na križišču z Vojkovo, kjer umikam glavo v senco semaforja. Zelena, tako da prečiva

cestišče in se napotiva kar čez parkirišče Sodišča do poti, ki naju čez prostran travnik, na katerem sameva ena sama hiša, obdana s trtami in grmovji, pripelje do naslednjega parkirišča, namenjenega stanovalcem Gradnikovih, kjer naju pričaka dvojna dilema in skušnjava obenem: v King's bar na enga takratkega ali v Dunajsko pekarno na burek? (Alkić bi nama dal malce poguma za soočenje s trupli, ki nama bosta zagotovo vzeli apetit, tako da ne bo potem s hrano nič vse do konca dneva).

Asketski Tlomm ni ne za eno ne za drugo, pač pa s strogim korakom stopa mimo sive parkirne hiše do vhoda v rumeno obarvan blok na naslovu umora. Policijski avto je parkiran na parkirišču, kolega policista pa sta nama očitno pustila spodnja vhodna vrata odprta z lesenim zatikačem. Stopiva mimo poštnih nabiralnikov, kjer se za trenutek ustavim, da poiščem tistega s priimkom »Humar«, v katerem vidim, da čaka nekaj pošte. Na hodniku vstopiva v dvigalo, v katerem pritisnem petko, tako da se v jekleni kletki odpeljeva navzgor, še vedno brez besed, prestopaje se na mestu in živčno čakaje v tišini, dokler se vrata ne odprejo samodejno. Gneča na slabo osvetljenem hodniku, v katerega udarja vonj po sveže prepleskani ograji stopnišča. Sostanovalci tolažijo moškega, ki sloni z eno roko na ograji in zre v svojo lastno roko, umazano s krvjo. Policista nama ga predstavi kot gospoda Bojana Humarja, moža umorjene Anite Leban (poročene Humar) in obenem kot brata prav tako preminulega Damjana Humarja.

Žrtvi ležita v kuhinji in čakata na naju, ki se komaj prebija skozi gužvo do stanovanja, v katerega naju spremi eden izmed policistov, medtem ko drugi čaka zunaj

pred vrati, z enim očesom na gospodu Humarju, z drugim ušesom pa na stanovalcih (nikoli ne veš, kdaj komu nehote uide kaj pomembnega za preiskavo). Naslonjena vsak na svojo stran podboja vrat, ki ločujejo notranji hodnik stanovanja od majhne kuhinje, v kateri ležita dve negibni telesi v mlaki krvi, naju policist opremi s prvimi informacijami, vtem ko neznošno zaudarja po smrti: trupli je našel gospod Humar, ko je prišel domov iz službe na malico; vrata naj bi bila, vsaj po njegovem pričevanju, zaklenjena; nihče od sosedov, ki so bili dopoldan doma, ni videl ne slišal nikogar – razen enega, ki je najprej slišal nekakšen prepir, potem pa je nenadoma vse potihnilo; ključ od stanovanja imajo – poleg obeh žrtev in gospoda Humarja – samo še njegova hči Selina, ki je sedaj v šoli in še nič ne ve, in pa sestra umorjenke Veronika Leban, ki je bila obveščena in je bila tudi že na poti.

Poskusim slediti povzetku policista, ki nama brezosebno bere iz svoje beležke dejstva, kakor jih je uspel popisati, toda pogled imam prikovan na zdaj že nekoliko strjeno kri, s katero je poškrapljena stena in na kateri ležita negibni in prav tako s krvjo umazani trupli, sesedeni eno čez drugo v utesnjeni kuhinji brez zraka, ki ga ne potrebujeta več: ona je naslonjena z glavo na spodnja vrata kuhinjske omare, z eno roko nerodno zloženo za hrbtom, z drugo pa položeno v lastno naročje, kamor se je z druge strani stegovala njegova roka, kakor da bi jo hotel še zadnjič prijeti, pa ni mogel, saj leži seseden s skrčenimi nogami nasproti nje, s telesom naslonjenim na zid, glavo pa padajočo naprej; ona ima prerezan vrat, on pa prebodena prsa.